

GOZDARSKI INŠTITUT SLOVENIJE

SLOVENIAN FORESTRY INSTITUTE

Večna pot 2, SI-1000 Ljubljana

Ciljni raziskovalni program »Naša hrana, podeželje in naravni viri« v letu 2022

Naslov raziskovalnega projekta: Strokovna izhodišča ter smernice za gospodarjenje z gozdovi na hudourniških območjih

5.1 Dogodki za izmenjavo znanj ter informacij med deležniki in splošno javnostjo

Vmesno poročilo za DS5, naloga 5.1

»Smernice za gospodarjenje z gozdovi na hudourniških območjih v luči nedavnih ujm«

Pripravili: vsi projektni sodelavci

Gozdarski inštitut Slovenije, oktober 2023

Kazalo vsebine

Naloga 5.1 Dogodki za izmenjavo znanj ter informacij med deležniki in splošno javnostjo	3
Delavnica za gozdarske strokovnjake »Smernice za gospodarjenje z gozdovi na hudourniških območjih v luči nedavnih ujm«	3
Namen delavnice	3
Ciljna skupina	4
Program delavnice	4
Anketa za udeležence ob prijavi na delavnico	5
Rezultati ankete za udeležence ob prijavi na delavnico	6
Vodena delavnica	6
Rezultati delavnice	7
Glavne ugotovitve in zaključki	11
Zahvala	12

Kazalo slik

Slika 1. Delavnica je potekala 17. 10. 2023 preko spleta in v živo v dvorani Gozdarskega inštituta Slovenije	3
Slika 2: Moderatorja delavnice Andrej Breznikar za udeležence v živo v dvorani ter Boris Rantaša za udeležence preko spleta, tehnično pomoč je zagotovila Andreja Gregorič (fotografija: Urša Vilhar) ...	7
Slika 3: Odgovori vodene delavnice v dvorani na dve ključni vprašanji: a) Kakšne so ovire pri načrtovanju in izvedbi ustreznih ukrepov gospodarjenja z gozdovi na hudourniških območjih?; b) Kakšni so predlogi za boljše načrtovanje in izvajanje ustreznih ukrepov gospodarjenja z gozdovi na hudourniških območjih? (fotografija: Boris Rantaša)	8
Slika 4: Odgovori vodene delavnice preko spleta na prvo ključno vprašanje: Kakšne so ovire pri načrtovanju in izvedbi ustreznih ukrepov gospodarjenja z gozdovi na hudourniških območjih? (fotografija: Boris Rantaša)	8
Slika 5: Odgovori na 1. vprašanje vodene delavnice v dvorani in preko spleta: Kakšne so ovire pri načrtovanju in izvedbi ustreznih ukrepov gospodarjenja z gozdovi v hudourniških območjih?	9
Slika 6: Odgovori vodene delavnice preko spleta na drugo ključno vprašanje: Kakšni so predlogi za boljše načrtovanje in izvajanje ustreznih ukrepov gospodarjenja z gozdovi na hudourniških območjih? (fotografija: Boris Rantaša)	10
Slika 7: Odgovori na 2. vprašanje vodene delavnice v dvorani in preko spleta: Kakšni so predlogi za boljše načrtovanje in izvajanje ustreznih ukrepov gospodarjenja z gozdovi na hudourniških območjih?	11

Naloga 5.1 Dogodki za izmenjavo znanj ter informacij med deležniki in splošno javnostjo

Delavnica za gozdarske strokovnjake »Smernice za gospodarjenje z gozdovi na hudourniških območjih v luči nedavnih ujm«

Delavnica z naslovom »Smernice za gospodarjenje z gozdovi na hudourniških območjih v luči nedavnih ujm« je potekala 17. 10. 2023 preko spleta in v živo v dvorani Gozdarskega inštituta Slovenije na Večni poti 2, Ljubljana, od 9:00 do 13:30.

Na delavnici je bilo 87 udeležencev prisotnih v dvorani (Priloga 1: prezenčna lista), med 400 in 500 udeležencev pa preko spleta (Webex) (Slika 1).

Slika 1. Delavnica je potekala 17. 10. 2023 preko spleta in v živo v dvorani Gozdarskega inštituta Slovenije

Namen delavnice

Na delavnici smo predstavili CRP projekt »Strokovna izhodišča ter smernice za gospodarjenje z gozdovi na hudourniških območjih« ter stanje in perspektive urejanja hudourniških območij v Sloveniji. Povabili smo tudi predavatelja iz avstrijske službe za nadzor hudournikov in plazov Michael Schiffer (Nadzor nad hudourniki in snežnimi plazovi, Zvezno ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo, regije in vodno gospodarstvo, Avstrija). Domači strokovnjaki s področja hudourničarstva ter vabljeni gost iz Avstrije so z domačimi gozdarskimi strokovnjaki

razpravljali o smernicah za prilagojeno gospodarjenje z gozdovi v hudourniških območjih s poudarkom na:

- Poškodovanosti gozdov v letu 2023 zaradi naravnih ujm in izzivi pri sanaciji,
- Lesnem plavju v hudournikih,
- Ukrepih za gospodarjenje z gozdovi v hudourniških območjih za krepitev zaščitne, varovalne in hidrološke funkcije gozdov;
- Ukrepih za zmanjšanje nevarnosti lesenega plavja v hudourniških območjih;
- Ukrepih za gradnjo in vzdrževanje gozdnih prometnic v hudourniških območjih.

Ciljna skupina

Ciljna skupina so bili gozdarski strokovnjaki na področju gozdnogospodarskega načrtovanja, gojenja gozdov, varstva gozdov, hudourničarstva, gozdnih prometnic, prilagajanja gozdov na podnebne spremembe, sanacije gozdov zaradi veliko-površinskih motenj, gozdne hidrologije, itd. in drugi zainteresirani strokovnjaki.

Program delavnice

8:30 – 9:00 Prihod in registracija udeležencev

9:00 – 9:15 Pozdravni nagovor (dr. Nike Kranjc, Gozdarski inštitut Slovenije)

9:15 – 9:30 Predstavitev projekta »Strokovna izhodišča ter smernice za gospodarjenje z gozdovi na hudourniških območjih« (dr. Urša Vilhar, Gozdarski inštitut Slovenije)

https://www.gozdis.si/f/docs/projekti/Vilhar_CRP-Hudo_delavnica_17okt23.pdf

9:30 – 10:00 Stanje in perspektive urejanja hudourniških območij v Sloveniji (mag. Jože Papež, Hidrotehnik d.o.o.)

10:00 – 10:30 Poškodovanost gozdov v letu 2023 zaradi naravnih ujm in izzivi pri sanaciji (Darko Pristovnik, mag. Matjaž Guček, Marija Kolšek, dr. Aleš Poljanec; Zavod za gozdove Slovenije)

https://www.gozdis.si/f/docs/projekti/Pristovnik_etal_2023_Posvet_hudourniki_ZGS.pdf

10:30 – 11:00 Lesno plavje v hudournikih (doc. dr. Milan Kobal, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire, Biotehniška fakulteta, Univerza v Ljubljani)

https://www.gozdis.si/f/docs/projekti/Kobal_Leseno_plavje_v_hudournikih.pdf

11:00 – 11:30 Odmor s kavo in pecivom

11:30 – 12:30 Hudourniško nadzorništvo v Avstriji (DI Michael Schiffer, Nadzor nad hudourniki in snežnimi plazovi, Zvezno ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo, regije in vodno gospodarstvo, Avstrija)

https://www.gozdis.si/f/docs/projekti/Austrian_Service_of_Torrent_and_Avalanchecontrol_Slovenija_2023.pdf

Posnetki hudourniškega toka (Vir: DI Michael Schiffer): [Posnetek 1](#) [Posnetek 2](#) [Posnetek 3](#)
[Posnetek 4](#)

Videoposnetek delavnice: <https://youtu.be/OZSH1noSNGU>

12:30 – 13:30 Vodena delavnica z razpravo in zaključki

(moderatorja mag. Andrej Breznikar, Zavod za gozdove Slovenije; Boris Rantaša, Gozdarski inštitut Slovenije ter udeleženci) o smernicah za prilagojeno gospodarjenje z gozdovi v hudourniških območjih s poudarkom na:

- o ukrepih za gospodarjenje z gozdovi v hudourniških območjih za krepitev zaščitne, varovalne in hidrološke funkcije gozdov;
- o ukrepih za zmanjšanje nevarnosti lesenega plavja v hudourniških območjih;
- o ukrepih za gradnjo in vzdrževanje gozdnih prometnic v hudourniških območjih.

Anketa za udeležence ob prijavi na delavnico

Da bi pridobili informacije o mnenju gozdarskih strokovnjakov glede nedavnih hudourniških dogodkov in splošne organiziranosti hudourničarstva v Sloveniji, smo pred delavnico, ob prijavi udeležencev preko spletnega obrazca, izvedli med njimi anketo z naslovom »Gospodarjenje z gozdovi na hudourniških območjih«. Rezultati ankete so nam služili kot izhodišča za oblikovanje ključnih vprašanj na vodeni delavnici ter pri oblikovanju zaključkov.

Vprašanja v spletni anketi ob prijavi udeležencev so bila naslednja:

- 1. Kako menite, da je stanje v gozdnih predelih povirij hudournikov, vplivalo na skupni rezultat ujme?**
 - a) pozitivno
 - b) ni vplivalo
 - c) negativno
 - d) tako pozitivno, kot tudi negativno

- 2. Kateri dejavniki ocenjujete, da so vplivali negativno?**
 - a) Nevzdrževanost; oz. pomanjkanje vlaganj v same struge vodotokov
 - b) Neprimerno umeščene ali izvedene gozdne prometnice
 - c) Neprimerno vzdrževane gozdne prometnice
 - d) Preveč mrtve mase naravno odmrlih dreves zaradi vetroloma in podlubnikov v strugah hudournikov in neposredni bližini (negospodarjenje)
 - e) Preveč sečnih ostankov ali skladišč lesnih sortimentov v bližini strug hudournikov
 - f) Drugo:

3. Kaj menite da je glavni razlog za te negativne vplive?

- a) Pomanjkljiv monitoring nad stanjem strug hudournikov
- b) Pomanjkanje vzvodov za izvedbo potrebnih ukrepov v hudournikih
- c) Pomanjkljiv nadzor in sankcije za neupoštevanje potrebnih ukrepov v hudournikih
- d) Nedoločene pristojnosti in obveznosti posameznikov / institucij
- e) Drugo:

4. Kateri dejavniki ocenjujete, da so vplivali pozitivno?

- a) Dobra organiziranost hudourničarstva v preteklosti
- b) Vzdrževanost; oz dovolj vlaganj v same struge vodotokov
- c) Primerno umeščene ali izvedene gozdne prometnice
- d) Primerno vzdrževane gozdne prometnice
- e) Dobro gospodarjenje z gozdovi v Sloveniji
- f) Odstranjevanje mrtve mase naravno odmrlih dreves zaradi vetroloma in podlubnikov v strugah hudournikov in neposredni bližini (gospodarjenje)
- g) Umik sečnih ostankov ali skladišč lesnih sortimentov iz bližine strug hudournikov
- h) Drugo:

5. Kje oz. kako menite, da bi lahko gozdarski sektor prispeval k izboljšanju stanja v prihodnje?

6. Ustanova v kateri ste zaposleni:

- a) ZGS
- b) BF
- c) SiDG
- d) MKGP
- e) GIS
- f) Drugo

7. Ali se nameravate dogodka udeležili v živo (v stavbi Gozdarskega inštituta Slovenije) ali preko spleta?

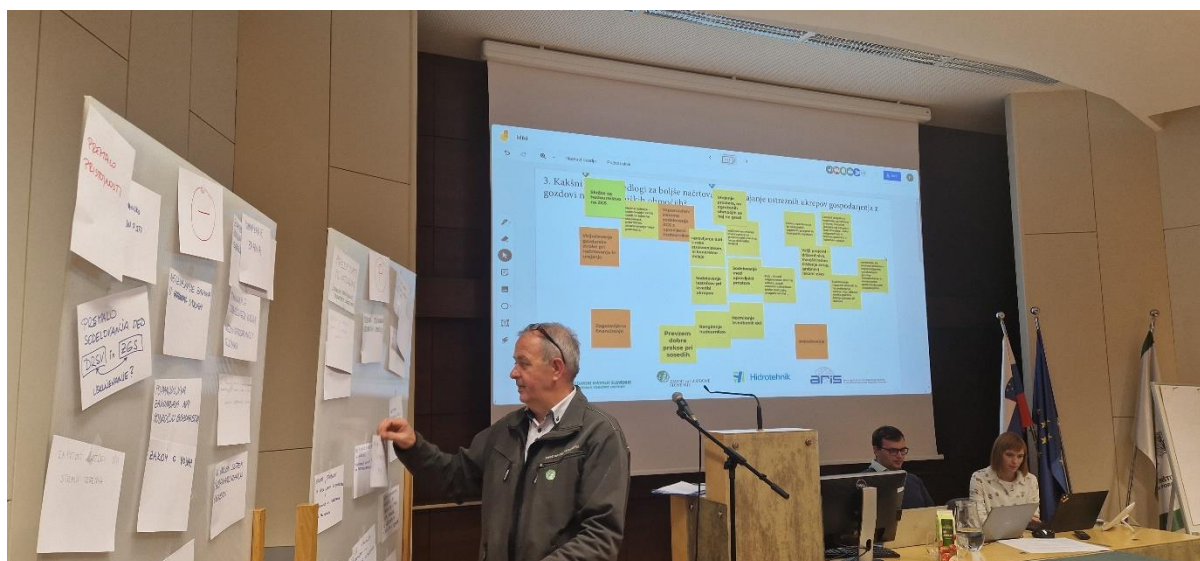
Rezultati ankete za udeležence ob prijavi na delavnico

Z anketo pred delavnico, ob prijavi udeležencev preko spletnega obrazca, smo prejeli 258 odgovorov.

Vodena delavnica

Namen vodene delavnice, ki je potekala sočasno v živo ter preko spleta, je bilo oblikovanje smernic za prilagojeno gospodarjenje z gozdovi v hudourniških območjih. Moderatorja mag. Andrej Breznikar za udeležence v dvorani ter Boris Rantaša za udeležence preko spleta sta udeležencem zastavila 2 ključni vprašanji:

1. Kakšne so ovire pri načrtovanju in izvedbi ustreznih ukrepov gospodarjenja z gozdovi v hudourniških območjih?
2. Kakšni so predlogi za boljše načrtovanje in izvajanje ustreznih ukrepov gospodarjenja z gozdovi v hudourniških območjih?

Slika 2: Moderatorja delavnice Andrej Breznikar za udeležence v živo v dvorani ter Boris Rantaša za udeležence preko spleta, tehnično pomoč je zagotovila Andreja Gregorič (fotografija: Urša Vilhar)

Svoje odgovore so udeleženci v dvorani zapisovali na lističe, moderator pa jih je razvrstil v skupine, glede na tematiko ter prilepil na pano. Udeleženci preko spleta so s pomočjo orodja v Webex aplikaciji izpolnjevali digitalne lističe, ki jih je moderator razvrstil v skupine in so se izrisale na platnu v dvorani. Po končanem izpolnjevanju lističev sta moderatorja povzela glavne tematike, ki si jih udeleženci med vodeno delavnico izpostavili kot ključne.

Primerjala sta tudi glavne tematike, ki so jih izpostavili udeleženci v dvorani ter tiste, ki so jih izpostavili udeleženci preko spleta.

Na koncu sta moderatorja predstavila tudi rezultate predhodne ankete ob prijavi udeležencev preko spletnega obrazca. Ta predstavitev je bila na koncu zato, da ne bi vplivali na mnenja in rezultate vodene delavnice.

Rezultati delavnice

Na vodeni delavnici je bilo skupno 65 odgovorov na 1. vprašanje: »Kakšne so ovire pri načrtovanju in izvedbi ustreznih ukrepov gospodarjenja z gozdovi v hudourniških območjih?« Od tega je bilo 37 odgovorov iz dvorane in 28 preko spleta. Če so se odgovori nanašali na več tematik, so bili upoštevani večkrat.

a)

b)

Slika 3: Odgovori vodene delavnice v dvorani na dve ključni vprašanji: a) Kakšne so ovire pri načrtovanju in izvedbi ustreznih ukrepov gospodarjenja z gozdovi na hudourniških območjih?; b) Kakšni so predlogi za boljše načrtovanje in izvajanje ustreznih ukrepov gospodarjenja z gozdovi na hudourniških območjih? (fotografija: Boris Rantaša)

2. Kakšne so ovire pri načrtovanju in izvedbi ustreznih ukrepov gospodarjenja z gozdovi na hudourniških območjih?

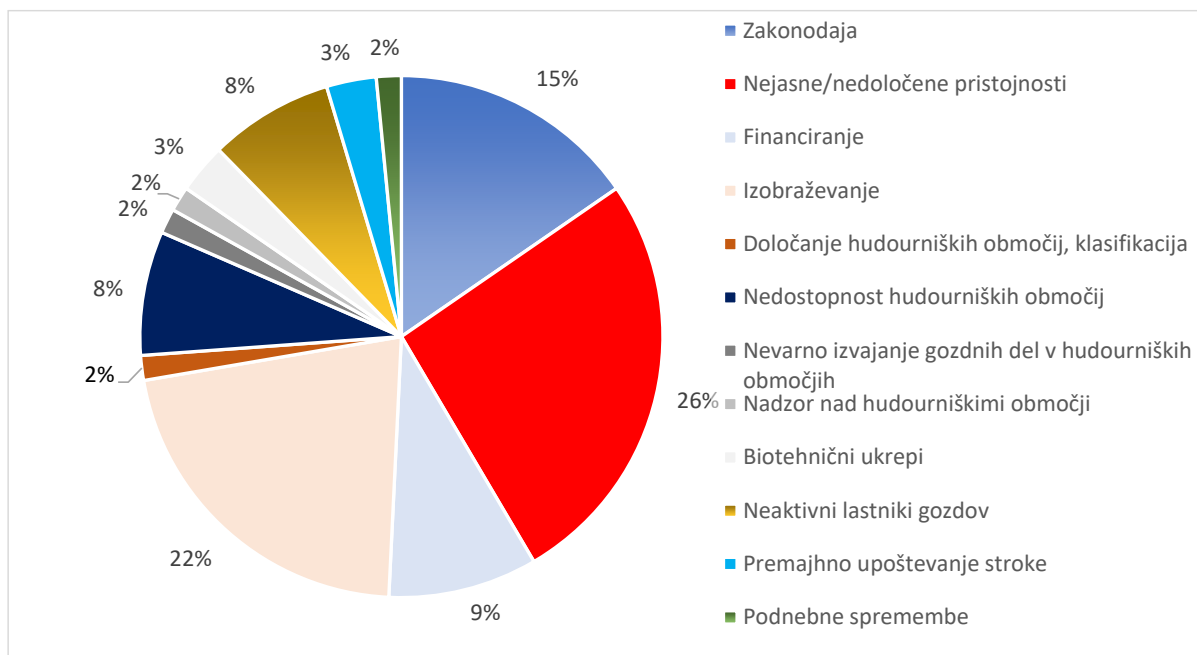

Slika 4: Odgovori vodene delavnice preko spleta na prvo ključno vprašanje: Kakšne so ovire pri načrtovanju in izvedbi ustreznih ukrepov gospodarjenja z gozdovi na hudourniških območjih? (fotografija: Boris Rantaša)

Po tematiki je največ udeležencev (26 %) opozorilo na nejasne oziroma nedoločene pristojnosti različnih deležnikov ter lastnikov gozdov, pa tudi prelaganje odgovornosti in težaven proces načrtovanja in izvedbe zaradi nezainteresiranosti ali prevelikega števila deležnikov. Kar 22 % udeležencev je izpostavilo potrebo po izobraževanju in usposabljanju na področju urejanja hudournikov tako lastnikov gozdov, gozdarjev, hudourničarjev, izvajalcev del v gozdu kot tudi izvajalcev del gozdnega gradbeništva. 15 % udeležencev delavnice je opozorilo na pomanjkljivo zakonodajo, bodisi na področju gozdarstva kot tudi upravljanja z vodami ter težave pri pridobivanju potrebnih soglasij. 9 % udeležencev je opozorilo na

neustrezen sistem (so)financiranja ukrepov oziroma na pomanjkanje sredstev za izvajanje ukrepov v hudourniških območjih. 8 % udeležencev je opozorilo na pomanjkanje motivacije oziroma neaktivnost lastnikov gozdov. Več odgovorov se je nanašalo na zaprtost gozdov na strmih terenih oziroma težavno dostopnost hudourniških območij (8 %), kjer sanacija in biotehnični ukrepi niso mogoči. Dva udeleženca (3 %) sta bila mnenja, da se gozdarska stroka premalo spoštuje in upošteva. Po en odgovor (2 %) se je nanašal na izredno nevarno izvajanje gozdnih del v hudourniških območjih, potrebo po določanju hudourniških območij in njihovi klasifikaciji, nadzoru oziroma monitoringu hudourniških območij in na vedno večje ekstremske naravnih ujm (podnebne spremembe).

Slika 5: Odgovori na 1. vprašanje vodene delavnice v dvorani in preko spleta: Kakšne so ovire pri načrtovanju in izvedbi ustreznih ukrepov gospodarjenja z gozdovi v hudourniških območjih?

Na 2. vprašanje »Kakšni so predlogi za boljše načrtovanje in izvajanje ustreznih ukrepov gospodarjenja z gozdovi v hudourniških območjih?« je bilo skupno 83 odgovorov. Od tega je bilo 57 odgovorov iz dvorane in 25 preko spleta. Če so se odgovori nanašali na več tematik, so bili upoštevani večkrat.

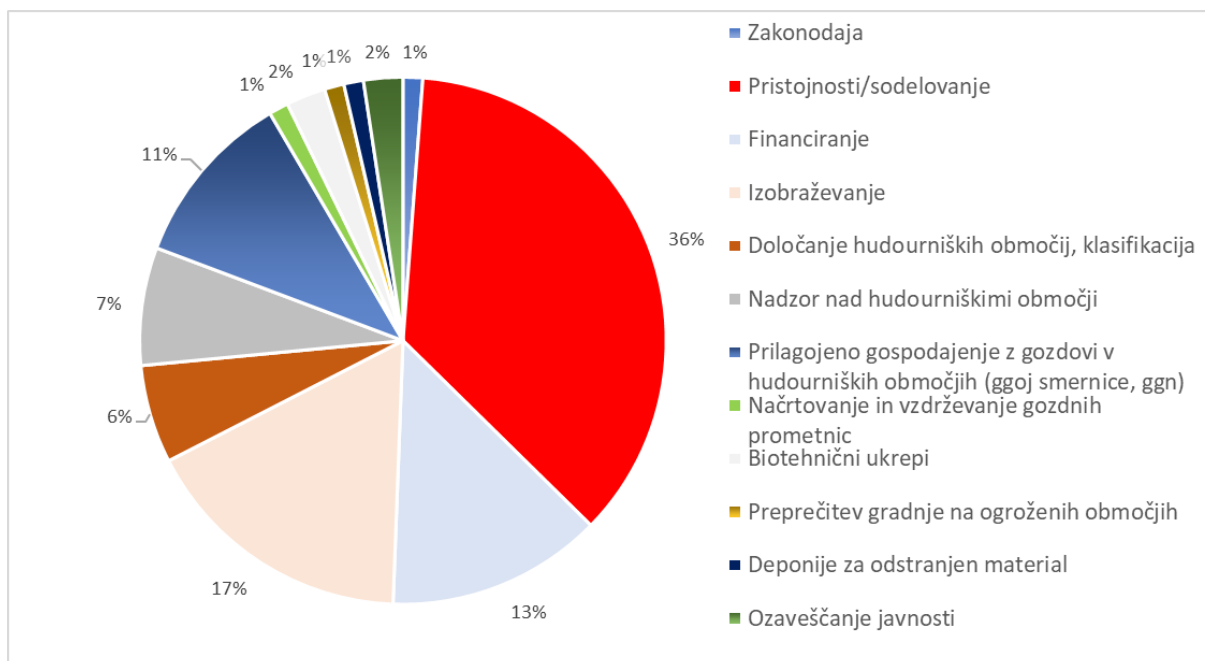
3. Kakšni so predlogi za boljše načrtovanje in izvajanje ustreznih ukrepov gospodarjenja z gozdovi na hudourniških območjih?

Slika 6: Odgovori vodene delavnice preko spleta na drugo ključno vprašanje: Kakšni so predlogi za boljše načrtovanje in izvajanje ustreznih ukrepov gospodarjenja z gozdovi na hudourniških območjih? (fotografija: Boris Rantaša)

Po tematiki je največ udeležencev (36 %) predlagalo več sodelovanja med različnimi strokami (gozdarstvo, gradbeništvo, upravljanje voda, itd.), več sodelovanja občin pri reševanju problematike ter povezovanje med strokami (načrtovalci, izvajalci) in lastniki gozdov. Nekaj udeležencev delavnice je predlagalo tudi ustanovitev inštitucije, ki bi skrbelo za urejanje hudournikov od načrtovanja do izvedbe (znotraj ZGS, DVRS ali samostojno).

17 % udeležencev je predlagalo več izobraževanja in usposabljanja na področju urejanja hudournikov tako lastnikov gozdov, gozdarjev, gradbenikov, upravjalcev voda, študentov gozdarstva in hidrotehnik, izvajalcev del v gozdu kot tudi izvajalcev del gozdnega gradbeništva. Predlagali so prevzem dobrih praks iz tujine. Udeleženci so predlagali tudi obveščanje in izobraževanje javnosti in lastnikov gozdov kot tudi približati tematiko šolam.

Slika 7: Odgovori na 2. vprašanje vodene delavnice v dvorani in preko spleta: Kakšni so predlogi za boljše načrtovanje in izvajanje ustreznih ukrepov gospodarjenja z gozdovi na hudourniških območjih?

13 % udeležencev delavnice je predlagalo izboljšanje sistema (so)financiranja ukrepov oziroma povečanje sredstev za izvajanje ukrepov v hudourniških območjih in izvajanje nadzora. Predlagali so tudi odkup zemljišč s strani SIDG na kritičnih območjih ob hudourniških strugah. 11 % udeležencev je predlagalo posebno obravnavo hudourniških območij oziroma vpeljati standarde za prilagojeno gospodarjenje in gozdnogospodarsko načrtovanje. 7 % predlogov je vključevalo nadzor oziroma monitoring hudourniških območij, 6 % predlogov pa določanje hudourniških območij in njihovo klasifikacijo.

Dva predloga (2 %) sta se nanašala na uvedbo biomeliorativnih ukrepov v vplivnih gozdovih in redno vzdrževanje biotehničnih objektov. Po en predlog (1 %) se je nanašal na prilagojeno načrtovanje in vzdrževanje gozdnih prometnic v hudourniških območjih, na preprečitev gradnje na ogroženih območjih in na posebnih deponijah za odstranjen material iz strug hudournikov.

Glavne ugotovitve in zaključki

Pred dogodkom so udeleženci ob izpolnjevanju ankete podali zanimive iztočnice za sam potek delavnice. Izpostavili so problematiko nevzdrževanosti in pomanjkanja vlaganj v same struge hudournikov ter problematiko lesenega plavlja v hudournikih. Kot primer dobre prakse so izpostavili dobro organiziranost hudourničarstva v preteklosti in sonaravno gospodarjenje z gospodarskimi gozdovi v Sloveniji.

Na vodeni delavnici in v predhodni anketi so udeleženci izpostavili tri glavna področja, na katere bi se bilo dobro osredotočiti v prihodnje:

1. ZNANJE:

- velika potreba po obnavljanju in širjenju domačega znanja na področju hudourničarstva, kakor tudi po zajemu tujih dobrih praks. Potreba po znanju je prisotna za vse deležnike od nivoja monitoringa, projektiranja do izvedbe, vključujoč pripravo ali nadgradnjo pripadajočih smernic za gospodarjenje z gozdovi v hudourniških območjih.

2. DOLOČITEV PRISTOJNOSTI IN SODELOVANJE MED SEKTORJI:

- bolj jasna določitev pristojnosti posameznih deležnikov (gozdarstvo, vodarstvo, hudourničarstvo);
- velika potreba po boljšem medsektorskem sodelovanju.

3. ZAKONODAJNI IN FINANČNI VZVODI TER NADZOR IN IZVEDBA:

- velika potreba po nadgradnji zakonodajnih in finančnih vzvodov za izvajanje potrebnih ukrepov v hudourniških območjih;
- velik pomen monitoringa, nadzora izvedenih ukrepov ter možnost morebitnih sankcij.

V kolikor bodo vsi deležniki na področju gozdarstva, hudourničarstva in vodarstva proaktivno pristopili k reševanju nastale problematike, bomo lahko v relativno kratkem času dosegli občutno zmanjšanje erozijskih procesov v gozdovih v hudourniških območjih.

Predavanja z delavnice so dostopna na spletni strani projekta: <https://www.gozdis.si/projekti/strokovna-izhodisca-ter-smernice-za-gospodarjenje-z-gozdovi-na-hudourniskih-obmocjih-crp-v4-2212/>, video posnetek delavnice pa tudi na <https://www.youtube.com/watch?v=OZSH1noSNGU>.

O delavnici smo pripravili tudi prispevek v Gozdarskem Vestniku letnik 81, št. 10 (2023), v rubriki Gozdarstvo v času in prostoru. Prispevek je dostopen na spletni povezavi: <https://dirros.openscience.si/lzpisGradiva.php?id=18303>

Zahvala

Posebna zahvala je namenjena Zavodu za gozdove Slovenije, ki je podprl organizacijo posvetovanja.